

Φόρμα Αποτύπωσης Σχεδίου Δράσης

Σχολική Μονάδα: ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΖΙΤΣΑΣ ΜΕ ΛΥΚΕΙΑΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ -
2006010

Στόχος Βελτίωσης:

- Το Σχέδιο Δράσης στοχεύει στον σχεδιασμό οικολογικών δράσεων εντός και εκτός του σχολικού περιβάλλοντος μέσα από την προαγωγή δημοκρατικών διαδικασιών. Οι μαθητές έρχονται αντιμέτωποι με την επίλυση προβλημάτων σχετικά με το περιβάλλον και βιώνουν τον δημοκρατικό πολιτισμό. Κατανοούν τη σημασία της ενεργούς πολιτεότητας στο σχολικό περιβάλλον, της ισότιμης συμπερίληψης, του διαπολιτισμικού διαλόγου, της προάσπισης των δικαιωμάτων, της κοινωνικής διάδρασης για την επίλυση προβλημάτων του 21^{ου} αιώνα, όπως είναι το περιβαλλοντικό ζήτημα.
- Το Σχέδιο Δράσης βρίσκεται σε αλληλεπίδραση με τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων και λειτουργεί υποστηρικτικά στον γενικότερο στόχο εκσυγχρονισμού του Σχολείου.

ΣΤΑΔΙΑ

- **Δημιουργία Περιβαλλοντικής Επιτροπής**
- **Έρευνα του σχολικού χώρου σε σχέση με τα θέματα: Ενέργεια, Απορρίμματα, Σχολική Αυλή, κ.ά.**
- **Διαμόρφωση σχεδίου δράσης με βάση την έρευνα**
- **Παρακολούθηση Εφαρμογής Σχεδίου Δράσης - Αξιολόγηση - Επανεξέταση στόχων**

Τομείς Δραστηριοποίησης

- Απορρίμματα/Απόβλητα
- Υπεύθυνη κατανάλωση
- Εξοικονόμηση ενέργειας
- Καλή υγεία - Ευημερία
- Δράσεις για την κλιματική αλλαγή

- Μεταφορικά μέσα

Σχέδιο Δράσης: Προς ένα οικολογικό σχολείο μέσα από δημοκρατικές διαδικασίες

Αξονας: Σχολείο και κοινότητα

Συντονιστής Δράσης: ΣΛΗΤΑ ΕΥΘΑΛΙΑ

A. Σχεδιασμός της Δράσης

Αναγκαιότητα - Στόχοι

Είναι αναγκαίο οι μαθητές να αντιληφθούν πόσο παραγωγική μπορεί να είναι η καθολική συμμετοχή τους σε δημοκρατικές διαδικασίες για τον προσδιορισμό των κοινών τους προβληματισμών σχετικά με σύγχρονα θέματα (συγκεκριμένα για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή).

Οι γενικότεροι στόχοι είναι να μάθουν οι μαθητές να "ακούνε" με σεβασμό όλες τις απόψεις και δημοκρατικά να επιλέγουν τις κατευθύνσεις προς τις οποίες θα κινηθούν ομαδικά για την επίτευξη των στόχων τους.

Σχετικά με τον αντικείμενο των δράσεων τους (περιβάλλον και αειφορία), επιθυμητό είναι να συνειδητοποιήσουν ότι οι προσωπικές ενέργειες έχουν επιπτώσεις, όσο ασήμαντες κι αν τους φαίνονται αυτές, αλλά και ότι μπορούν να γίνουν το πρώτο βήμα για την αφύπνιση -αρχικά των συμμαθητών τους και στη συνέχεια του κοινωνικού τους περιβάλλοντος- και αντιμετώπιση όσων προλημάτων υπάρχουν και στο πώς μπορούν αυτά να αντιμετωπιστούν, ειδικά με απλές, καθημερινές πρακτικές

Ενέργειες & χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

1. Δημιουργία Περιβαλλοντικής Επιτροπής με την συμμετοχή -με διάφορες αρμοδιότητες- όλων των μαθητών του σχολείου (κάτι που είναι εφικτό γιατί το σχολείο είναι μικρό), της οποίας ο ρόλος είναι συντονιστικός, ώστε να εξασφαλίζει την εκπροσώπηση αλλά και την ενημέρωση όλων των μαθητών σχετικά με την εξέλιξη του σχεδίου δράσης και να συμβάλλει στη διαμόρφωση του, να παρακολουθεί την εφαρμογή του σχεδίου δράσης και να έχει τον πρωτεύοντα ρόλο στην επιτυχή διεκπεραίωση των βημάτων-σταδίων του. (το στάδιο αυτό ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο 2021)
2. Διρεύνηση του σχολικού χώρου σε σχέση με θέματα: νερό, ενέργεια, απορρίματα, σχολική αυλή, ώστε να διαπιστώσουν οι μαθητές την πραγματική "κατάσταση" του σχολείου σε θέματα περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος και να κρίνουν οι ίδιοι ποιες αλλαγές/παρεμβάσεις είναι απαραίτητες, ποιες είναι βρχυπρόθεσμες/μακροπρόθεσμες και ποιες από αυτές μπορούν οι ίδιοι να πραγματοποιήσουν (θέτοντας "ρεαλιστικούς στόχους"). (Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Δεκεμβριο 2021)
3. Στη δεύτερη συνέλευση της Π.Ε. θα γίνει η ανάλυση των ευρημάτων των μαθητών και θα επιλογούν τα "προβλήματα" που θέλουν να αντιμετωπίσουν, τον τρόπο με τον οποίο θα τα διαχειριστούν και θα γίνει καταμερισμός

καθηκόντων (Ιανουάριο-Φεβρουάριο 2022)

4. Η παρακολούθηση της εφαρμογής των αποφάσεων της δεύτερης συνέλευσης της Επιτροπής και η αξιολόγησή της θα γίνει στην τρίτη συνέλευση της Επιτροπής (Απρίλιο 2022). Η αναδραση από αυτήν την συνέλευση θα καθορίσει και τις ενέργειες που θα πραγματοποιηθούν μέχρι το τέλος του σχολικού έτους
5. Στο τέλος του σχολικού έτους, θα γίνει εκ νέου διερεύνηση του σχολικού χώρου ώστε οι μαθητές να μπορέσουν να
6.
 1. "μετρήσουν" την πρόοδο στην απόδοσή τους
 2. να αξιολογήσουν τη συλλογική τους δουλειά και
 3. να έχουν πια την εμπειρία να σχεδιάζουν καλύτερα όποια μελλοντική τους δουλειά

Παράλληλα με τις ενέργειες αυτές, θα εντάσσονται στο σχέδιο δράσης και τα μέρη των Εργαστηρίων Δραστηριοτήτων που έχουν περιβαλλοντικά θέματα (η υλοποίησή τους προβλέπεται να διαρκέσει από τον Ιανουάριο 2022 ως τον Απρίλιο 2022), καθώς και περιβαλλοντικά προγράμματα που θα υλοποιηθούν από συναδέλφους εκπαιδευτικούς.

Τέλος, ένας πολύ δημιουργικός τρόπος να εκφράσουν οι μαθητές τις ανησυχίες και τις επιθυμίες τους είναι με καλλιτεχνικά μέσα. Η δημιουργία και ανάρτηση αφισών ή άλλων έργων εντός του σχολικού χώρου αλλά και σε κοινόχρηστους χώρους της τοπικής κοινότητας, είναι ένας επιπλέον τρόπος "να ακουστούν" οι μαθητές

Πόροι - μέσα - ερευνητικά εργαλεία

Τα ερευνητικά εργαλεία των μαθητών θα είναι κυρίως

- Παρατήρηση
- Φωτογράφιση
- Διαδίκτυο
- Ερωτηματολόγιο ή και συνέντευξη

Πόροι -Μέσα

Λόγω του θέματος της δράσης, τα μέσα θα είναι κυρίως υλικά/αντικείμενα που μπορούν να ανακυκλωθούν ή αναδιατεθούν/επαναχρησιμοποιηθούν, τα οποία θα τα φέρουν οι μαθητές από τα σπίτια τους ή θα διατεθούν από την τοπική κοινότητα. Τέλος, όπου δεν μπορούν να καλυφθούν οι ανάγκες της δράσης με αυτόν τον τρόπο, θα απευθυνθεί η Π.Ε. σε τοπικούς φορείς για την συνδρομή τους

Το ανθρώπινο δυναμικό, όπως έχει τονιστεί στο πρακτικό της Περιβαλλοντικής Επιτροπής, θα είναι πρωτίστα οι μαθητές και ο σύλλογος διδασκόντων, με προοπτική να συμμετάσχουν ο Σύλλογος γονέων και κηδεμόνων και - εφόσον είναι εφικτό- τοπικοί φορείς (Τοπική Κοινότητα, Δήμος, κτλ)

Κριτήρια επιτυχίας της Δράσης

Στο τέλος του σχολικού έτους (λήξη της Δράσης) αναμένεται

1. Οι μαθητές να δείχνουν πλέον τη προτίμησή τους στον διάλογο και να επιζητούν την συμμετοχή τους σε σχολικά , αλλά και κοινωνικά θέματα
2. Να αναγνωρίζουν ότι μπορούν να έχουν έναν νέο, ενεργό ρόλο στη σχολική ζωή
3. Να μπορούν να αξιοποιούν τις εμπειρίες τους

4. Να αποκτήσουν νέες συνήθειες, καθημερινές πρακτικές εξοικονόμησης ενέργειας και πόρων που όχι μόνο να μην βλάπτουν το περιβάλλον, αλλά και να το βελτιώνουν

Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης

Πέρα από την παρατήρηση του τρόπου που συμμετέχουν οι μαθητές στη δράση, αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει στα πλαίσια της δράσης, τα πρακτικά των συνελεύσεων της Π.Ε είναι ένας δεύτερος τρόπος αξιολόγησης της προόδου των μαθητών.

Επίσης, θα τηρηθούν φόρμες καταγραφής υλικών και εξοπλισμού και θα χρησιμοποιηθούν ερωτηματολόγια εκπ/τικών και μαθητών για τον έλεγχο των αποτελεσμάτων

Ανατροφοδότηση - Προτάσεις ΣΕΕ

Πολύ ενδιαφέρον και αξιόλογο σχέδιο δράσης. Για την αποτελεσματικότερη οργάνωση και υλοποίηση του σχεδίου δράσης, μπορείτε να λάβετε υπόψη τα εξής:

- Επειδή ο άξονας που έχει επιλεγεί είναι «Σχολείο και κοινότητα», καλό θα ήταν να δοθεί έμφαση στην εξωστρέφεια και τη διάχυση αυτής της καλής πρακτικής. Εξάλλου, ένας από τους στόχους της δράσης που έχετε θέσει είναι η αφύπνιση των μαθητών και στη συνέχεια του κοινωνικού περιβάλλοντος σε θέματα που έχουν σχέση με το περιβάλλον. Επομένως, στο χρονοδιάγραμμα των ενεργειών σας καλό θα ήταν να συμπεριλάβετε και ενέργειες διάχυσης στην κοινότητα.
- Οι ενέργειες εφαρμογής της δράσης θα ήταν θεμιτό να ξεκινήσουν πριν από τον Απρίλιο, έτσι ώστε να υπάρχει αρκετός χρόνος και για την υλοποίηση της δράσης αλλά και για τη διάχυσή της.

Εύχομαι καλή επιτυχία στο έργο σας. Θα είμαστε σε επικοινωνία για οτιδήποτε χρειαστεί.

B. Υλοποίηση της Δράσης

Περιγραφή

Τα βήματα που ακολουθήθηκαν για την υλοποίηση της Δράσης είναι τα εξής:

Οι μαθητές αφού εντόπισαν ποια είναι κατά την γνώμη τους τα προβλήματα ή και οι πρακτικές που έχουν αρνητικό αντίκτυπο στο περιβάλλον πρότειναν τα παρακάτω βήματα ως λύση

1. έγινε ενημέρωση των μαθητών για την αναγκαιότητα οι ίδιοι να φροντίζουν να πετάνε τα απορρίμματά τους στους κάδους για να μην ρυπαίνεται ο χώρος του σχολείου
2. έγιναν κάποιοι αυτοσχέδιοι κάδοι ανακύκλωσης (μέσω repurposing άλλων αντικειμένων/υλικών) διαφόρων υλικών (χαρτιού, πλαστικών μπουκαλιών νερού κτλ) που θα τοποθετηθούν σε διάφορα -και περισσότερα- σημεία του

- σχολείου για να είναι ευκολότερη η πρόσβαση των μαθητών σε αυτούς
3. σχεδιάστηκαν και αναρτήθηκαν μικρές πλαστικοποιημένες αφίσες από τους μαθητές κοντά στους διακόπτες των φώτων των τάξεων που να υπενθυμίζουν στους επιμελητές να σβήνουν τα φώτα όταν μια αίθουσα δεν χρησιμοποιείται
 4. ομοίως αναρτήθηκαν αφίσες στους νιπτήρες που υπενθυμίζουν στους μαθητές να κλείνουν σωστά τις βρύσες
 5. επισημάνθηκε η θέση του κάδου ΑΦΗΣ σε όλους τους μαθητές να γίνει μια ενημέρωση για ποιον λόγο είναι απαραίτητη για το περιβάλλον η ανακύκλωση μπαταριών και όχι να πέτουνται στους συμβατικούς κάδους
 6. επειδή γνωρίζουν οι μαθητές ότι τα τελευταία χρόνια ο πληθυσμός των μελισσών -που παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην διατήρηση της ισορροπίας στο περιβάλλον- φθίνει, φυτεύτηκαν κατάλληλα, ανθεκτικά φυτά (θυμάρι, λεβάντα κ.α.) σε διάφορους χώρους της αυλής, ώστε οι μέλισσες να βρίσκουν μία όαση στο σχολείο.

Επιπλέον, δίνεται και μια άλλη διάσταση, πέρα από τα όρια του σχολείου, στο θέμα πώς ανθρωπογενείς δράσεις επηρεάζουν το περιβάλλον μέσω επίκαιρου περιβαλλοντικού προγράμματος που υλοποιείται φέτος με θέμα: 'Ο COVID-19 και πώς επηρεάζει τον άνθρωπο και το περιβάλλον'.

Παρατηρήθηκε ενδιαφέρον από τους μαθητές για να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες αυτής της Δράσης.

Γ. Αποτίμηση της Δράσης

Αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό (εφόσον υπήρξαν)

- υπήρξε αλλαγή στο αρχικό χρονοδιάγραμμα, λόγω των κρουσμάτων COVID στη σχολική μονάδα μας, με μετατόπιση σε μεταγενέστερη χρονική στιγμή αρκετών δραστηριοτήτων

Αποτελέσματα της Δράσης

Οι μαθητές

- είχαν μια πρώτη επαφή με τις διαδικασίες που διενεργούνται για τη δημιουργία οργανωμένης επιτροπής
- συμμετείχαν σε νέες δημοκρατικές διαδικασίες στο σχολείο, πέρα από τις εκλογές 5μελών και 15 μελών συμβουλίων
- ενημερώθηκαν και ευαισθητοποιήθηκαν για τις ενέργειες τους που έχουν αντίκτυπο στο περιβάλλον
- αναλογίστηκαν ποιος μπορεί να είναι ο ενεργός ρόλος τους σε θέματα περιβάλλοντος
- συνεργάστηκαν αρμονικά σε όλες τις φάσεις της δράσης
- και διαπίστωσαν ότι οι ενέργειες που χρειάζονται για την επίτευξη των στόχων τους μπορούν να είναι και διασκεδαστικές, πέρα από αναγκαίες

Βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί

3 = Σε μεγάλο βαθμό

Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

- Η Δημοτική Αρχή και η Τοπική Κοινότητα ήταν πρόθυμες να υποστηρίξουν όποιες προσπάθειες έκαναν οι μαθητές, διαθέτοντας τα απαραίτητα υλικά και μηχανήματα.
- Η διάθεση μαθητών και εκπαιδευτικών να αφιερώνουν χρόνο για τις δράσεις των παιδιών (ειδικά σε αυτές που γινόταν σε εξωτερικούς χώρους) και
- Το ευχάριστο κλίμα συνεργασίας που υπήρχε μεταξύ όλων.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

- οι τρεις διαφορετικές περίοδοι στο χρονικό διάστημα Ιανουάριος -Απρίλιος που εμφανίστηκαν κρούσματα κορωνοϊού στο σχολείο μας, μας ανάγκασαν να κάνουμε πιο αυστηρά τα μέτρα που ήδη ήταν σε ισχύ για τον περιορισμό της εξάπλωσης του COVID-19, ειδικά την τήρηση των αποστάσεων μεταξύ των μαθητών, έτσι μια δραστηριότητα που αρχικά προβλεπόταν να υλοποιείται σταδιακά από κοινές δραστηριότητες για όλους τους μαθητές του σχολείου δεν ήταν εύκολο να πραγματοποιηθεί με αυτόν το τρόπο. Αυτό συνέβαλε και στο γεγονός ότι υπήρξαν χρονικές αποκλίσεις από το αρχικό πρόγραμμα δράσεων.
- δεν προλάβαμε να έχουμε διάχυση προς την κοινότητα των αποτελεσμάτων

Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

- Τα πρακτικά της Περιβαλλοντικής Επιτροπής
- Φωτογραφικό υλικό της αρχικής έρευνας των μαθητών στους χώρους του

σχολείου

- Αφίσες που αναρτήθηκαν σε διάφορα σημεία του σχολείου με οδηγίες για καλές πρακτικές σχετικά με το περιβάλλον, όπως για την εξοικονόμηση ενέργειας, για τον διαχωρισμό απορριμμάτων σε ανακυκλώσιμα και μη και για την πιο ευρεία χρήση των κάδων ΑΦΗΣ
- Αξιοποιήθηκαν τενεκέδες, που αρχικά ήταν δοχεία τυριών ή ελαίων, τα οποία μετατράπηκαν από τους μαθητές σε ευπαρουσίαστα δοχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως "ελκυστικοί" κάδοι απορριμμάτων ή ως γλάστρες σε μεταγενέστερη χρονική στιγμή
- Το φυτώριο του σχολείου
- Το ερωτηματολόγιο Αποτίμησης που συμπλήρωσαν οι μαθητές

Επιμορφώσεις που τυχόν υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

- Έγινε επιμόρφωση εκπαιδευτικών στα πλαίσια των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων σε θέματα περιβάλλοντος
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών μέσω ΕΚΦΕ
- Σεμινάριο «Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες σε Πλημμυρικά Φαινόμενα»

Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Οι μαθητές έδειξαν ευαισθητοποίηση για το περιβάλλον και την διάθεση να καταβάλουν ατομική προσπάθεια για την προστασία του. Οι καλές πρακτικές που εισήχθησαν φέτος είναι δεδομένο ότι θα βοηθήσουν και τη συλλογική τους προσπάθεια.

Η ευαισθητοποίησή τους για την ανακύκλωση μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για την ενεργή διάχυση των δράσεων τους στην κοινότητα μέσω ομάδων εθελοντών (εντός ή εκτός σχολείου).

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις στο πλαίσιο της δράσης

- Οι μαθητές έδειξαν την διάθεση να έχουν άμεση επιμόρφωση από φορείς, όπως Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, για θέματα περιβάλλοντος και για σωστές και αποτελεσματικές πρακτικές που μπορούν να ακολουθήσουν
- Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να παρακολουθήσουν τα νέα σεμινάρια ή νέες επιμορφώσεις που θα είναι στη διάθεσή τους από το νέο σχολικό έτος

Προτάσεις για συνέχιση της Δράσης/ για νέες Δράσεις το επόμενο έτος

Η διοργάνωση εκπαιδευτικών εκδρομών σε ΚΠΕ φαίνεται να είναι κάτι που και το επιθυμούν οι μαθητές αλλά και που θα τους κέντριζε περισσότερο το ενδιαφέρον τους.

Από τις απαντήσεις σε ερωτηματολόγιο που δόθηκε στους μαθητές του γυμνασίου στο τέλος του σχολικού έτους φάνηκε ότι οι μαθητές νιώθουν ότι εκπροσωπούνται αρκετά από τα εκλεγμένα όργανά τους (65%) και βρήκαν την διαδικασία δημιουργίας Περιβαλλοντικής Επιτροπής και τη συμμετοχή τους στις δράσεις της ενδιαφέρουσα (59%). Θεωρούν ότι η μεγαλύτερη βελτίωση μέσω των δράσεων τους επιτεύχθηκε στον αύλειο χώρο του σχολείου (59%) και δεύτερα σε θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων (24%).

Η επιθυμία τους για την συνέχιση του προγράμματος και κατά την επόμενη σχολική χρονιά επικεντρώνονται κυρίως στην συνέχιση της φροντίδας του αύλειου χώρου (56%) αλλά και σε πιο οργανωμένη ανακύκλωση (22%) και διαχείριση των απορριμμάτων (11%). Μερίδα μαθητών (11%) θα ήθελε να συνεχιστούν όλες οι δράσεις.

Οι προτάσεις για νέες δράσεις την επόμενη σχ. χρονιά είναι για πιο οργανωμένη ανακύκλωση (30%) και για πραγματοποίηση εκδρομών σε ΚΠΕ (22%)